

บทที่ 3

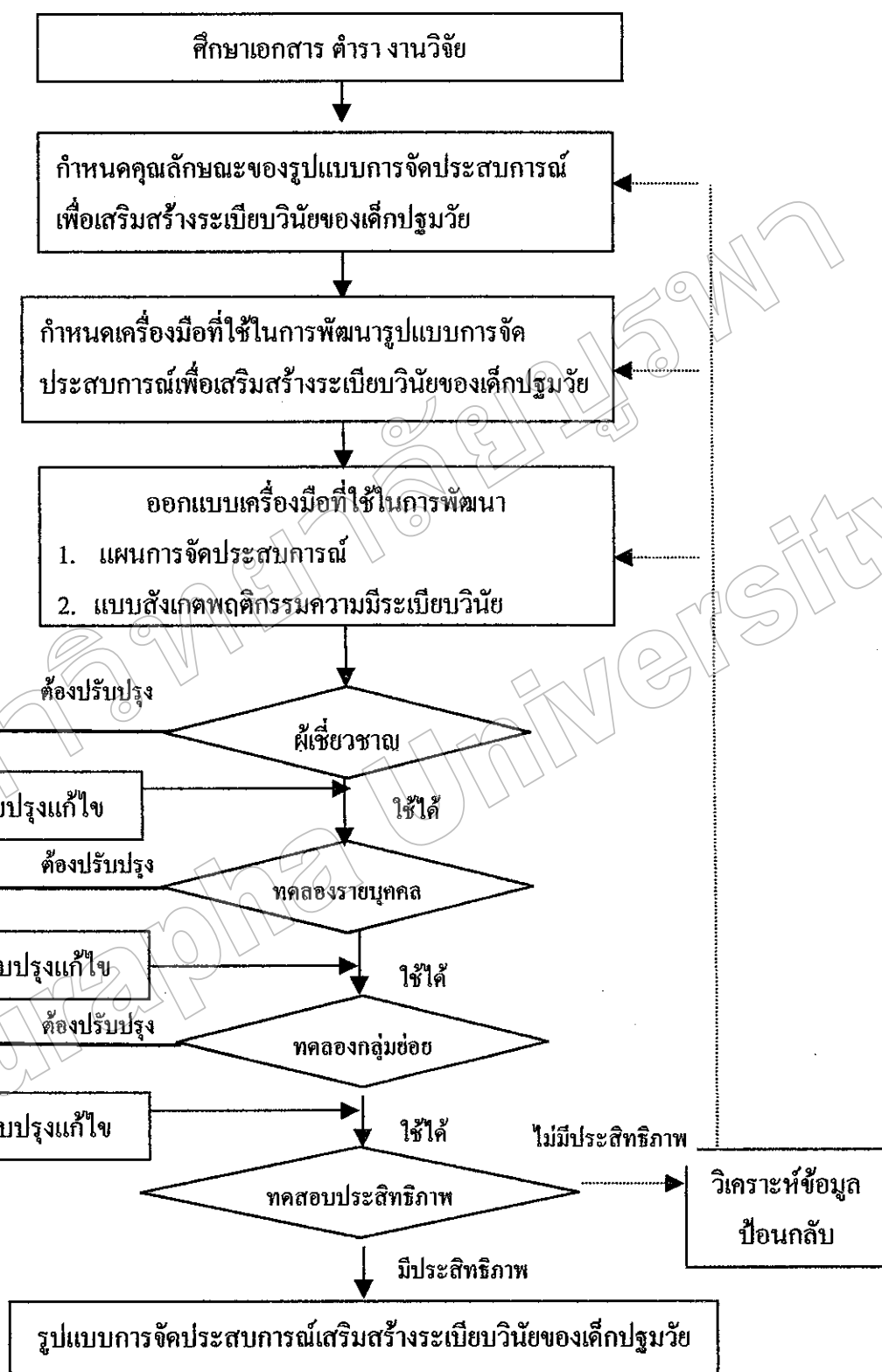
วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ สำหรับ
เด็กปฐมวัย เพื่อให้เกิดความมีระเบียบวินัย ดำเนินการในรูปแบบของการวิจัยเชิงพัฒนาตามลำดับ
ขั้นตอน ต่อไปนี้ คือ

1. การกำหนดคุณลักษณะของรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัย
ของเด็กปฐมวัย
2. กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้าง
ระเบียบวินัย ของเด็กปฐมวัย
3. ออกแบบและพัฒนา
4. ทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการสอน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนในรูปแบบการสอนของบราวน์
และคณะ

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ สามารถแสดงรายละเอียดการดำเนินการได้ ดังภาพที่ 3



ภาพที่ 3 ขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัยของ
เด็กปฐมวัย

ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย

เอกสารและงานวิจัยที่ศึกษาในการพัฒนาการจัดประสบการณ์ครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 และคู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540
2. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ทฤษฎีการเสริมแรง ทฤษฎีสิ่งแวดล้อม ทฤษฎีการเรียนรู้และพัฒนาการทางสังคมของเด็กวัย 4-5 ปี
3. รูปแบบการสอนของบราวน์และคณะ
4. กระบวนการสร้างค่านิยมของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
5. งานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เสริมสร้างระเบียบวินัยสำหรับเด็กปฐมวัย

การกำหนดคุณลักษณะของรูปแบบการจัดประสบการณ์

คุณลักษณะของรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัย ของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีดังนี้

1. เป็นการจัดประสบการณ์ที่ใช้กิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นมี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรีและกิจกรรมเล่นกลางแจ้ง
2. เป็นกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งกิจกรรมภายในและภายนอกห้องเรียน กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่สงบและเคลื่อนไหว
3. เป็นการจัดประสบการณ์ โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กมีส่วนร่วมในการสร้างกฎเกณฑ์ร่วมกัน ร่วมกันตัดสินใจ
4. การใช้คำถามประกอบ เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด
5. ครูมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยเป็นผู้ชี้แนะ สอดส่องการเล่น
6. มีการทบทวนข้อตกลงที่มีร่วมกันของกลุ่ม
7. ให้การเสริมแรงทางบวกอย่างสม่ำเสมอ

การออกแบบและพัฒนา

ในการออกแบบและพัฒนาการสอนครั้งนี้ ดำเนินการตามขั้นตอนในรูปแบบระบบ การสอนของบราวน์และคณะ มาใช้ในการออกแบบการเรียนการสอน เพื่อให้รูปแบบการจัด

ประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้นครอบคลุมทุกด้าน ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

กำหนดวัตถุประสงค์และเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ และได้วิเคราะห์วัตถุประสงค์และเนื้อหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยให้สอดคล้องกับพัฒนาการเด็ก ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อตกลงในการทำกิจกรรม
 - 1.1 นักเรียนสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงในระหว่างทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้
 - 1.2 นักเรียนสามารถปฏิบัติตามกฎ กติกา การเล่นที่ตั้งไว้ได้
2. การเก็บของเข้าที่
 - 2.1 นักเรียนสามารถเก็บสิ่งของและอุปกรณ์เข้าที่เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จได้
 - 2.2 นักเรียนสามารถเก็บผลงานของตนเองให้ถูกต้องได้
3. การเข้าแถว
 - 3.1 นักเรียนสามารถเข้าแถวตามลำดับก่อน – หลังโดยไม่แซงกันได้
 - 3.2 นักเรียนสามารถเข้าแถวรอคอยปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระเบียบ
 - 3.3 นักเรียนสามารถเดินแถวเรียงตามลำดับคนข้างหน้าได้

เนื้อหา

1. การปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อตกลงในการทำกิจกรรม
 - 1.1 ปฏิบัติตามข้อตกลงในระหว่างทำกิจกรรมต่าง ๆ
 - 1.2 ปฏิบัติตามกฎ กติกา การเล่นที่ตั้งไว้
2. การเก็บของเข้าที่
 - 2.1 เก็บสิ่งของและอุปกรณ์เข้าที่เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จ
 - 2.2 เก็บผลงานของตนเองได้ถูกต้อง
3. การเข้าแถว
 - 3.1 เข้าแถวตามลำดับก่อน – หลังไม่แซงกัน
 - 3.2 เข้าแถวรอคอยปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระเบียบ
 - 3.3 เดินแถวเรียงตามลำดับคนข้างหน้า

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

เป็นการจัดกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น มีกิจกรรมต่าง ๆ คือ

1. กิจกรรมสร้างสรรค์ ระยะเวลา 30 นาที
2. กิจกรรมเสรี ระยะเวลา 30 นาที

3. กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง ระยะเวลา 30 นาที

ทุกกิจกรรมจะจัดลงในแต่ละวัน ซึ่งสัดส่วนของเวลาในแต่ละวันสามารถปรับและยืดหยุ่นได้ ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ มีจำนวนทั้งสิ้น 45 แผน ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 3 สัปดาห์

สัปดาห์ที่ 1 เน้นการจัดประสบการณ์ด้านการปฏิบัติตามกฎ กติกา

ข้อตกลงในการทำกิจกรรม

สัปดาห์ที่ 2 เน้นการจัดประสบการณ์ด้านการเก็บของเข้าที่

ทบทวนการปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อตกลงในการทำกิจกรรม

สัปดาห์ที่ 3 เน้นการจัดประสบการณ์ในด้านการเข้าแถว

ทบทวนการปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อตกลงในการทำกิจกรรม

ทบทวนการเก็บของเข้าที่

การจัดรูปแบบการเรียนการสอน

วิธีการจัดการเรียนการสอน ได้นำรูปแบบการสอนแบบต่าง ๆ มาผสมผสานกันทั้งกระบวนการสร้างค่านิยม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534 อ้างถึงใน อารักษ์ ใจเที่ยง, 2540) และขั้นตอนการสอนที่วิจัยแล้วพบว่ามีผลต่อการสร้างเสริมระเบียบวินัย โดยนำลักษณะเด่นของวิธีการสอนแบบดังกล่าวมาประยุกต์เข้าด้วยกัน และพัฒนามาเป็นรูปแบบซึ่งมีกระบวนการเรียนการสอนดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงกระบวนการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยของผู้วิจัย

กระบวนการจัดประสบการณ์	เหตุผล
1. ชื่นนำ (สร้างความสนใจ) ครูเตรียมเด็กให้พร้อมก่อนเริ่มกิจกรรมด้วยการใช้คำถาม และวิธีที่สร้างความสนใจในเรื่องที่จะเรียน	- เป็นการกระตุ้นความสนใจจากนักเรียน เพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการที่ว่า เด็กวัย 3 – 6 ปี มีความอยากรู้อยากเห็น
2. ขั้นสาธิต ● กิจกรรมสร้างสรรค์ ครูสาธิตกิจกรรมใหม่ ● กิจกรรมเสริมครูแนะนำมุมใหม่และวิธีเล่น ● กิจกรรมกลางแจ้ง ครูสาธิต แนะนำและบอกกติกาการเล่น	- ช่วยให้นักเรียนเห็นรายละเอียดของขั้นตอนการปฏิบัติที่ถูกต้อง โดยผ่านการแนะนำเกี่ยวกับการเล่นจากครู (Play Tutoring) และครูเป็นแบบอย่างที่ต้องการให้กับเด็ก จะทำให้เด็กมี พัฒนาการในการเล่นตามลำดับขั้น - เป็นการฝึกให้เด็กรู้จักสังเกต หาเหตุผลและสรุปหลักเกณฑ์ได้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

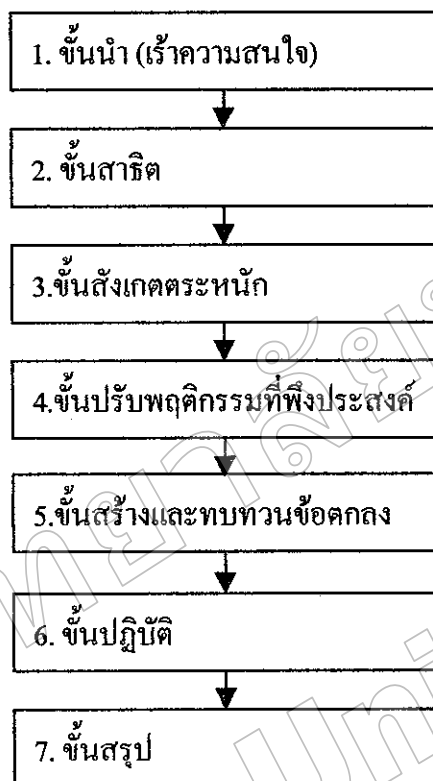
กระบวนการจัดประสบการณ์	เหตุผล
3. ขั้นสังเกตตระหนัก ให้กรณีตัวอย่างเพื่อให้เด็กสังเกตการกระทำที่เหมาะสมและการกระทำที่ไม่เหมาะสมในการเล่น จำแนกการกระทำที่ต่างกันได้ โดยครู ใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กคิด	เป็นขั้นที่ 1 ของกระบวนการสร้างค่านิยม - ฝึกให้เด็กรู้จักสังเกต และตีความหมายสิ่งที่ได้เห็น ได้ยิน รู้จักจำแนกการกระทำที่เหมาะสม
4. ขั้นปรับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ - ใช้กระบวนการกลุ่ม สนทนาถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์โดยครูใช้คำถามกระตุ้น ให้เด็กหาเหตุผลเกี่ยวกับการกระทำ ว่าเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด - ให้เด็กแสดงจุดยืน ความเชื่อความพอใจในการกระทำ(พฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามจุดประสงค์)	เป็นขั้นที่ 2-3 ของกระบวนการสร้างค่านิยม (ขั้นประเมินเชิงเหตุผล,ขั้นกำหนดค่านิยม) - เป็นการใช้กระบวนการกลุ่ม ในวัยนี้ เด็กจะเกิดความเข้าใจและสามารถแปลความคิดของตนพร้อมกับสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ และเด็กเริ่มรู้จักปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม เป็นการสร้างจิตสำนึกให้มองเห็นคุณค่าต่อการกระทำที่ถูกต้อง (พฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามวัตถุประสงค์)
5. ขั้นสร้างและทบทวนข้อตกลง - นักเรียนในกลุ่มช่วยกันกำหนดข้อตกลงร่วมกัน ในสิ่งที่เป็พฤติกรรมที่ต้องการส่งเสริมตามจุดประสงค์ก่อนการเล่น โดยการใช้คำถาม - ทบทวนข้อตกลงเดิม - ทบทวนกฎ กติกาการเล่น	เป็นขั้นที่ 4 ของกระบวนการสร้างค่านิยม (ขั้นวางแผนปฏิบัติ) - เด็กมีส่วนร่วมสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ สิ่งที่ได้ตกลงกับครูเปรียบเหมือนสัญญาที่ผ่านการเจรจาตกลงร่วมกัน - การทบทวนข้อตกลงเดิมก็เป็นการย้ำและฝึกระเบียบวินัยบ่อย ๆ จนเป็นพฤติกรรมถาวรได้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

กระบวนการจัดประสบการณ์	เหตุผล
6. ขั้นปฏิบัติ(ด้วยความชื่นชม) - ให้เด็กปฏิบัติตามข้อตกลง กติกาที่ตั้งไว้ โดยครูสังเกตการเล่นและสร้างปฏิสัมพันธ์กับเด็ก โดยมีส่วนร่วมในการเล่นด้วยการชี้แนะอุปกรณ์การเล่น - ให้การเสริมแรงระหว่างการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความชื่นชมยินดีที่จะทำตาม	เป็นขั้นที่ 5 ของกระบวนการสร้างค่านิยม - สำหรับเด็กอายุ 4-5 ปีอยู่ในพัฒนาการทางจริยธรรมขั้นปฏิบัติตามคำสั่ง ของเพียเจท์ ซึ่งเด็กสามารถรับรู้บทบาทของตนเห็นว่า กฎเกณฑ์ เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตาม - การเสริมแรงมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดี ถ้าได้รับการเสริมแรงที่ถูกต้องเหมาะสม และในจังหวะเวลาที่สมควร ทำให้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน
7. ขั้นสรุป (โดยใช้คำถามกระตุ้น) ครูและเด็กร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ไป ให้เด็กแสดงหลักการและแนวปฏิบัติด้วยเหตุผลของความพอใจการกระทำที่ดี โดยการใช้คำถามกระตุ้น ครูให้คำแนะนำการเล่นที่ดีเพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัย พร้อมทั้งเสริมแรงด้วยคำชมเชยในสิ่งที่เด็กปฏิบัติได้ ถูกต้อง	- เป็นการทบทวนสิ่งที่เด็กได้กระทำไป เพื่อการระลึกได้ - อภิปรายถึงจุดมุ่งหมายของการเล่น และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามวัตถุประสงค์ของแผน และมีการเสริมแรงทางบวกให้กับเด็กซึ่งทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ มีความรู้สึกที่ดีต่อบทบาทตนเอง

กระบวนการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นสามารถกำหนดเป็นแผนภูมิ ดังภาพที่ 4

กระบวนการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย



ภาพที่ 4 กระบวนการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย

1. เมื่อนำกระบวนการที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาเขียนเป็นแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่นคือกิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรีและกิจกรรมเล่นกลางแจ้ง ได้ทั้งสิ้น 45 แผน และนำแผนการจัดประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ตรวจสอบและแก้ไข ดังนี้

- | | |
|---------------------------------|---|
| 1.1 อาจารย์สุทธาภา โชติประดิษฐ์ | อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา |
| 1.2 อาจารย์ณัฐมนต์ คมจำ | อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา |
| 1.3 อาจารย์อิงอร คำหงส์ | ศึกษานิเทศก์ 7
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอศรีราชา
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี |

ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ปรับปรุงในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1.3.1 กิจกรรมการเล่นบางอย่างที่ยาก ไม่เหมาะสมกับวัยของเด็ก อายุ 4-5 ปี เช่น การเล่นเกมที่มีบทร้องยาว ๆ, กิจกรรมสร้างสรรค์ซึ่งต้องใช้ฝีมือเหมาะกับเด็กอนุบาล 2 มากกว่า เป็นต้น

1.3.2 ภาษาที่ใช้ ควรเป็นภาษาที่เด็กสามารถเข้าใจได้ง่าย คำถามไปในเชิงบวก ไม่ใช้คำถามเชิงลบ เช่น ถ้าเพื่อนมาแย่งของเล่นหนู ๆ จะทำอะไร เป็นต้น

2. นำแผนการจัดประสบการณ์ที่แก้ไขปรับปรุงตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มาทดลองใช้เป็นรายบุคคลกับเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 4-5 ปี จำนวน 5 คน โดยทดลองใช้ทีละคน โดยนำกิจกรรมไปให้เด็กทำเช่นกิจกรรม สร้างสรรค์ บทร้อง เกมการเล่น จดบันทึกว่าควรปรับปรุงในด้านใดบ้าง ในการทดลองครั้งนี้ควรปรับการใช้ภาษาบางคำที่เด็กไม่เข้าใจ การใช้อุปกรณ์บางอย่าง เช่น การทำโมบาย นำแผนมาปรับให้เหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง

3. นำแผนการจัดประสบการณ์ที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว มาทดลองใช้กับกลุ่มย่อย ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดประสบการณ์ ที่ปรับปรุงแก้ไข จากการทดลองรายบุคคลมาใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาล 1 โรงเรียนบ้านห้วยกะปิ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองชลบุรี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน โดยทดลองทั้งกลุ่มพร้อมกัน ขณะทดลองและหลังทดลองสอนแล้วได้สังเกตและสัมภาษณ์ผู้เรียน เพื่อหาข้อบกพร่องของแผน และสื่อการเรียนการสอนแล้วทำการปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสมอีกครั้ง ส่วนใหญ่เป็นในเรื่องของเวลา และกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมกัน

บุคลากร

ผู้วิจัยได้ศึกษาบทบาทของบุคลากรตามการจัดประสบการณ์แบ่งได้ดังนี้

บทบาทและหน้าที่ของผู้สอน

ผู้สอนมีบทบาทและหน้าที่ในการสร้างเสริมระเบียบวินัย ให้แก่เด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ครูผู้สอนต้องศึกษาคู่มือครูอย่างละเอียดก่อนจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก
2. ยิ้มแย้มแจ่มใส ความร่าเริงของครูช่วยให้เด็กอบอุ่นใจและสบายใจ ซึ่งจะเป็น

พื้นฐานสำคัญให้เด็กเกิดความเชื่อมั่น ความมีเมตตาจากคำพูดของครูที่ใช้กับเด็ก จะช่วยให้เด็กผ่อนคลายเมื่อทำผิด

3. มีความมั่นคงในอารมณ์ ครูที่ควบคุมอารมณ์ได้ดี ย่อมเป็นแบบอย่างที่ดี สำหรับเด็ก รู้จักใช้เทคนิคในการดึงดูดความสนใจและสนใจเด็กด้วยกิจกรรม

4. ต้องเป็นนักสังเกตอยู่ตลอดเวลาที่จัดกิจกรรม ถ้าเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ให้ปรับพฤติกรรมในทันที โดยใช้วิธีการเสริมแรงทางบวก หรือการชี้แนะ โดยใช้คำถามเป็นต้น

5. มีความกระฉับกระเฉง คล่องตัว ช่วยให้ครูสามารถติดตาม ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดและทันต่อเหตุการณ์

6. ให้ความสนใจและยอมรับความรู้สึกลึกซึ้งของเด็กต่อคำถามหรือกระตุ้นให้เด็กค้นหาคำตอบ เพื่อให้ความสนใจเด็กอย่างเสมอภาคและยุติธรรม แบ่งปันสิ่งต่าง ๆ เช่น สิ่งของของเล่น ฯลฯ ให้แก่เด็กอย่างทั่วถึง ไม่ปล่อยให้เด็กแย่งกัน หรือเอาเปรียบกัน

7. ให้ความเป็นอิสระ ครูควรให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระ เพื่อ

7.1 ให้เด็กมีโอกาสคิดและตัดสินใจ เช่น เลือกเข้ากลุ่มกิจกรรมตามความ สนใจ จัดกิจกรรมให้เด็กคิดและเลือกตัดสินใจ การให้โอกาสเด็กเลือกเล่น หรือ เลือกสิ่งที่ตนสนใจ เป็นต้น

7.2 ให้โอกาสเด็กทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ครูไม่เข้าไปดูแลใกล้ชิด จนเด็กรู้สึกขาดอิสระ

7.3 กระตุ้นให้เด็กทำสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ โดยครูให้กำลังใจ เมื่อเด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

7.4 ให้เล่นและทำสิ่งต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อน ครูควรส่งเสริมให้เด็กเล่นและทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

การสร้างเสริมระเบียบวินัย ถือเป็นบทบาทและหน้าที่ของครูที่จะต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ให้กับเด็ก ครูเป็นผู้ฝึกฝน โดยใช้หลักการต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามพัฒนาการ

บทบาทและหน้าที่ของผู้เรียน

ผู้เรียนมีบทบาท ดังนี้

1. ทำกิจกรรมตามความคิด จินตนาการของตนเอง และตามข้อตกลง
2. ร่วมสนทนาและเสนอแนะความคิดเห็นของตนเอง
3. อธิบายผลงานที่ตนเองสร้างสรรค์โดยไม่เลียนแบบคนอื่น

วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ

1. ประเภทอุปกรณ์เพื่อการเรียนรู้ (Equipment for Learning) เช่น เครื่องเทพบันพิกเสียง เครื่องเล่นสนาม เป็นต้น

2. ประเภทสื่อการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ (Educational Media for Learning) เช่น หนังสือ นิทาน ของจำลอง การ์ตูน ของจริง เครื่องประกอบจังหวะ ดินน้ำมัน สีเทียน สีน้ำ เป็นต้น ซึ่งสื่อการสอนเหล่านี้ จะสอดคล้องกับกิจกรรมที่ครูวางแผนและตรงตามเนื้อหาที่ ผู้เรียนและครูผู้สอนเลือกร่วมกัน

สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

1. การจัดสถานที่ในห้องเรียน จะจัดเป็นมุมการเล่นต่าง ๆ เช่น มุมบ้าน มุมหนังสือ มุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์ ตามหลักสูตรก่อนประถมศึกษา โดยแต่ละมุมจะมีสื่อ วัสดุอุปกรณ์ให้ สัมพันธ์กับเนื้อหา และหมุนเวียนกันไปเพื่อไม่ให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย

2. การจัดสถานที่นอกห้องเรียน

2.1 มีเครื่องเล่นสนาม จำนวน 5-6 ชุด ตั้งอยู่ในระยะห่างที่เหมาะสมกับสถานที่

2.2 สนามโล่งกว้าง สำหรับจัดกิจกรรมกับเด็กจำนวน 30 คนได้

การประเมินผลและการปรับปรุง

การประเมินผลเพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้าง ระเบียบวินัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในครั้งนี้ ใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย ซึ่งสร้างตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร ตำราและสร้างให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแผนการจัดประสบการณ์

2. นำแบบสังเกตพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสังเกต ว่ามีความสอดคล้องครบถ้วนเหมาะสมกับ วัตถุประสงค์ เนื้อหาและพัฒนาการของเด็กวัย 4-5 ปีหรือไม่ ผู้เชี่ยวชาญที่ทำการพิจารณา ตรวจสอบและประเมินแบบสังเกตพฤติกรรมครั้งนี้ ได้แก่

2.1 อาจารย์สุทธภา ชาติประดิษฐ์ อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2.2 อาจารย์ณัฐมนต์ คมจำ อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2.3 อาจารย์ณรงค์นุช อุทัยศรีศึกษานิเทศก์ 7 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองชลบุรี
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี

2.4 อาจารย์สุรัตน์ บัวกอ

อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนวัดอรุณญิกาวาส
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองชลบุรี
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี

2.5 อาจารย์จิระพรรณ เจียวไข่แข็ง

อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนบ้านห้วยกะปิ
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองชลบุรี
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี

3. นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมาทำการคำนวณหาค่าความตรงตามเนื้อหา โดยใช้สูตร IOC ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และจากการคำนวณ ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.8 - 1.0 แสดงว่า แบบสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความตรงตามเนื้อหาและสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การตรวจสอบค่าความเชื่อถือได้ของแบบสังเกต เป็นการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวขึ้นไปว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมากน้อยเพียงใด การดำเนินการหาค่าความเชื่อถือของแบบสังเกตในครั้งนี้ ทำตามเทคนิควิธีของสกอตต์ (Scott) โดยกำหนดจำนวนผู้สังเกต 2 คน ได้แก่ผู้วิจัยและนางจิระพรรณ เจียวไข่แข็ง อาจารย์ 2 ระดับ 7 ครูผู้สอนระดับอนุบาล โรงเรียนบ้านห้วยกะปิ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองชลบุรี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี โดยทำการสังเกตพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนอนุบาล 1 โรงเรียนบ้านห้วยกะปิ จำนวน 15 คน โดยแบ่งสังเกตครั้งละ 5 คน ชุดละ 1 วัน ก่อนทำการสังเกตได้มีการประชุม ทำความเข้าใจให้ตรงกันว่าสังเกตพฤติกรรมในช่วงกิจกรรมแต่ละวัน ดังต่อไปนี้

4.1 การปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อตกลงในการทำกิจกรรม

4.1.1 การปฏิบัติตามข้อตกลงในกิจกรรมสร้างสรรค์

4.1.2 การปฏิบัติตามข้อตกลงในกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

4.1.3 การปฏิบัติตามข้อตกลงในกิจกรรมเสรี

4.1.4 การปฏิบัติตามกฎ ข้อตกลง กติกาในกิจกรรมกลางแจ้ง

4.1.5 การปฏิบัติตามข้อตกลงในกิจกรรมเสริมประสบการณ์

4.1.6 การปฏิบัติตามกติกาในกิจกรรมเกมการศึกษา

4.2 การเก็บของเข้าที่

4.2.1 การเก็บเครื่องใช้ส่วนตัวเข้าที่ ในตอนเช้า

4.2.2 การเก็บแก้วน้ำ

4.2.3 การเก็บที่นอน

4.2.4 การเก็บผลงานของตน

- 4.2.5 การเก็บของเล่นเข้าที่ในกิจกรรมเสรี
- 4.2.6 การเก็บของใช้เข้าที่ในกิจกรรมสร้างสรรค์
- 4.2.7 การเก็บของเล่นเข้าที่ในกิจกรรมเกมการศึกษา

4.3 การเข้าแถว

- 4.3.1 การเข้าแถวเคารพธงชาติ
- 4.3.2 การเข้าแถวไปห้องน้ำ
- 4.3.3 การเดินแถวไปห้องน้ำ
- 4.3.4 การเข้าแถวส่งผลงาน
- 4.3.5 การเข้าแถวไปเล่นกิจกรรมกลางแจ้ง
- 4.3.6 การเดินแถวไปกิจกรรมกลางแจ้ง
- 4.3.7 การเข้าแถวรับอาหาร
- 4.3.8 การเข้าแถวรับนม
- 4.3.9 พฤติกรรมในขณะที่เข้าแถว

นำคะแนนที่ได้จากแบบสังเกตทั้ง 2 ชุด มาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง (Inter Observer Reliability) ตามสูตรของ Scott ได้ค่าความเชื่อถือ เท่ากับ 0.83

การหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอน

1. นำรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง โดยนำเอาแผนการจัดประสบการณ์ที่ปรับปรุงแล้วจากการทดลองกลุ่มย่อย มาใช้จัดกิจกรรมกับนักเรียนชั้นอนุบาล 1 โรงเรียนบ้านห้วยกะปิ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองชลบุรี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มโดยการจับสลากเลือกห้องเรียนมา 1 ห้องจากห้องเรียนทั้งหมด 3 ห้อง (Cluster Random Sampling)

2. นำคะแนนที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยก่อนและหลังการทดลองมาหาค่าเฉลี่ยและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยหลังและก่อนทดลอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากแบบสังเกตความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย โดยใช้สูตร (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2537, หน้า 264)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนคนหรือสิ่งที่ศึกษา

2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญธรรม กิจปรีดาภิรตฺ, 2537, หน้า 267)

$$SD = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ SD แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

3. หาค่าความเที่ยงของแบบสังเกต โดยใช้การคำนวณหาสัมพันธ์สอดคล้องกัน ด้วยสูตรของ Scott (วิเชียร เกตุสิงห์, 2530, หน้า 125 อ้างถึงใน บุญธรรม กิจปรีดาภิรตฺ, 2537, หน้า 60)

$$\hat{C} = \frac{P_o - P_e}{1 - P_e}$$

เมื่อ $\hat{C}$ แทน ดัชนีความสอดคล้องกัน
 P_o แทน ความแตกต่างระหว่าง 1.0 กับผลรวมของสัดส่วนของความแตกต่างระหว่างผู้สังเกต 2 คน (รวมทุกด้านที่สังเกต)
 P_e แทน ผลบวกของกำลังสองของค่าสัดส่วนของคะแนนจากลักษณะที่สังเกตได้สูงสุดกับค่าที่สูงรองลงมา โดยจะเลือกเอาจากผลของการสังเกตคนใดคนหนึ่ง

4. ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเนื้อหาเกี่ยวกับจุดประสงค์ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์., 2537, หน้า 133)

$$IOC = \frac{\sum r}{n}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสังเกตกับจุดประสงค์
 $\sum r$ = ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 n = จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา

คัดเลือกแบบสังเกตที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ .50 ขึ้นไป

5. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สูตร t-test แบบ Dependent (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 87-88)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ t แทน สถิติการแจกแจง t

D แทน ความแตกต่างของคู่คะแนนหลังสอนและก่อนสอน

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง